

De aanwijzing van waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe Deelstructuurvisie

Ontwerp

De aanwijzing van waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe Deelstructuurvisie

Ontwerp planuitwerking Provinciaal Omgevingsplan – POP II

Gedeputeerde staten van Drenthe
Januari 2009

Colofon

Dit is een uitgave van de provincie Drenthe

Inhoud

1	Inleiding	5
1.1	Aanleiding	5
2	PlanMER	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Voorgenomen activiteit	7
2.3	Alternatieven	8
2.4	Milieueffecten	9
2.5	Mitigerende maatregelen	10
3	Aanwijzing van de zoekgebieden voor waterberging	11
3.1	De weging van de alternatieven	11
3.2	Beschrijving van de locaties	12
3.3	Mitigerende maatregelen	13
4	De beschermingsaspecten	16
5	Verwezenlijgingsparagraaf	17
6	Betrokkenheid burgers, maatschappelijke organisaties en mede-overheden	19
	Kaarten	21
Kaart 1	Aan te wijzen zoekgebieden waterberging	22
Kaart 2	Oosterhesselerlanden	23
Kaart 3	Ossehaar en Weijerswold	24
Kaart 4	Darperweiden	25
Kaart 5	Engelgaarde	26
Kaart 6	Nijstad	27
Kaart 7	Panjerd-Veeningen en Echten-Traandijk	28

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In het Provinciaal Omgevingsplan (POP II), dat in 2004 is vastgesteld, zijn de waterbergingsgebieden in Noord-Drenthe opgenomen. Op deze wijze werd de inrichting van deze gebieden voor waterberging planologisch mogelijk gemaakt en blijven deze gebieden voor deze functie bruikbaar in de toekomst. In 2004 was in het zuiden van de provincie het benodigde bergingsvolume en de ligging van de bergingsgebieden echter nog niet bekend. Daarom is voor de aanwijzing van waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe een uitwerkingsopdracht in het POP II opgenomen. Vanwege de invoering van de nieuwe Wet ruimtelijke ordening vindt de aanwijzing van de waterbergingsgebieden nu plaats door middel van een deelstructuurvisie.

1.2 Voorgeschiedenis

Naar aanleiding van de wateroverlast in 1998 en de nieuwste inzichten over de verwachte klimaatontwikkelingen is de provincie in samenwerking met de waterschappen overgegaan tot het aanwijzen van bergingsgebieden. De aanwijzing van bergingsgebieden vindt plaats op basis van de huidige WB21-klimaatscenario's. Dit kan inhouden dat nieuwe scenario's kunnen uitwijzen dat in de toekomst meer ruimte voor waterberging nodig blijkt te zijn, dan nu wordt vastgelegd.

1.3 Waterbergingsgebieden

De provincie heeft als taak de veiligheid en risico voor wateroverlast voor haar burgers te bewaken. Om deze veiligheid te waarborgen voeren de waterbeheerders maatregelen uit in het watersysteem. Het doel daarvan is het op orde brengen van het waterhuishoudkundig systeem volgens de daarvoor geldende normen en uitgangspunten. De Provincie wijst samen met de waterschappen bergingsgebieden aan om het watersysteem op orde te brengen en te houden. Eenmaal ingericht, worden de bergingsgebieden ingezet bij perioden van extreme neerslag wanneer andere maatregelen niet meer toereikend blijken te zijn en grootschalige wateroverlast vanuit het watersysteem plaatsvindt. Verwacht wordt dat de bergingsgebieden gemiddeld één keer in de 100 jaar ingezet.

1.4 Leeswijzer

In deze deelstructuurvisie wordt de aanwijzing van bergingsgebieden in Zuid-Drenthe beleidsmatig vastgelegd. In de door Provinciale Staten op 26 juni 2008 vastgestelde notitie Invoering nieuwe wet ruimtelijke ordening zijn alle gebieden die op de POP-kaart zijn aangeduid als waterberging, dan wel "gebieden die nog worden uitgewerkt voor waterberging" aangemerkt als zijnde van provinciaal belang.

Volgens de nieuwe Wet Milieubeheer is voor alle kaderstellende plannen een milieueffectrapportage verplicht. In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de resultaten van de uitgevoerde milieueffectrapportage. Het uiteindelijke voorkeursalternatief van de Provincie en de onderbouwing hiervan worden toegelicht in hoofdstuk 3. De inhoud van de planologische aanwijzing wordt uitgewerkt in hoofdstuk 4. De nieuwe Wet Ruimtelijke Ordening vereist dat een structuurvisie ingaat op de wijze waarop het voorgenomen beleid wordt verwezenlijkt (verwezenlijkingparagraaf) en de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding zijn betrokken. In hoofdstuk 5 respectievelijk 6 wordt hierop nader ingegaan.

In het achtergronddocument “De aanwijzing van waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe” behorende bij deze deelstructuurvisie wordt inhoudelijk ingegaan op de selectie van de zoekgebieden, de gebruikte criteria en beoordeling daarvan en de uiteindelijke afweging van de Provincie die tot de keuze van de zoekgebieden heeft geleid.

2 PlanMER

2.1 Inleiding

De aanwijzing van waterbergingsgebieden is een activiteit waarvoor een milieueffectrapportage dient te worden doorlopen. Er is namelijk sprake van het nemen van maatregelen om overstromingen tegen te gaan (“flood relief works”) als bedoeld in de Europese richtlijn SMB (2001/42/EG). Op 29 september 2006 is de Europese SMB-richtlijn omgezet in de Nederlandse wetgeving (Wet Milieubeheer). Er zijn nu in de Nederlandse wetgeving twee soorten milieueffectrapportage: één voor projecten (projectmer) en één voor plannen (planmer) van de overheid. Voor alle bestuursrechtelijk verplichte kaderstellende plannen is een planmer verplicht. Ook als vooraf nog niet duidelijk is of een activiteit, bij de verdere uitwerking van het project, projectmer-(beoordelings)plichtig is, is het kaderstellende plan wél planmer-plichtig. Ter voorbereiding van de deelstructuurvisie waarin de waterbergingsgebieden worden aangewezen, is een milieueffectrapportage (hierna m.e.r.) uitgevoerd. Het eindproduct is “Plan-MER Aanwijzing van waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe” [Grontmij, september 2008]. Het planMER maakt onderdeel uit van de deelstructuurvisie.

Het planMER wordt samen met het ontwerp voor de deelstructuurvisie ter inzage gelegd. Daarnaast wordt het planMER voor advies aan de Commissie m.e.r. voorgelegd. De binnengekomen reacties en het advies van de Commissie m.e.r. worden betrokken bij het definitieve besluit over de deelstructuurvisie.

2.2 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit bestaat uit het aanwijzen van gebieden die geschikt zijn voor het bergen van oppervlaktewater. Om te bepalen welke gebieden voor waterberging worden aangewezen, hebben de provincie Drenthe en de waterschappen Velt en Vecht en Reest en Wieden studies uitgevoerd. Deze studies hadden als doel de kennis over watersystemen te vergroten en de effectiviteit van de maatregelen beter in te schatten. Op basis van deze studies hebben provincie en waterschappen vervolgens beleidskeuzes gemaakt.

De voorgenomen activiteit is in detail beschreven in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau (NRD). De inhoud van de studies en van de beleidskeuzes zijn in (de bijlagen bij) het planMER toegelicht. De zoekgebieden die in de NRD zijn opgenomen zijn in figuur 1 weergegeven¹.

1 Vossebelt is als potentiële zoekgebied voor waterberging vervallen omdat na nadere studie is gebleken dat daarin te weinig water kan worden geborgen.

Figuur 1 Zoekgebieden waterberging zoals opgenomen in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau

2.3 Alternatieven

Uit de lijst met gebieden uit de NRD zijn drie alternatieven samengesteld. Met alle alternatieven kan voldoende waterberging worden gerealiseerd zodat het watersysteem op orde wordt gebracht en wordt voldaan aan de opgave voor waterberging in 2015. Bij het samenstellen van de alternatieven gelden de volgende randvoorwaarden:

- de gebieden in het beheersgebied van Waterschap Reest en Wieden zijn niet uitwisselbaar met die in het beheersgebied van Waterschap Velt en Vecht;
- de zoekgebieden Weijerswold, Ossehaar, Darperweiden en Echten-Traandijk zijn noodzakelijk (en daarom in alle alternatieven opgenomen) omdat anders onvoldoende waterberging gerealiseerd kan worden of specifieke knelpunten niet kunnen worden opgelost.
- voor het realiseren van de waterbergingsopgave in het beheersgebied van Velt en Vecht is het noodzakelijk dat ofwel zoekgebied Oosterhesselerlanden ofwel zoekgebied Deutlanden wordt aangewezen.

Tabel 1 Beschrijving van de alternatieven

Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
Deutlanden	Oosterhesselerlanden	Deutlanden
Dalen-Noord	Ossehaar	Oosterhesselerlanden
Oranjedal	Weijerswold	Dalen-Noord
Zandpol	Darperweiden	Oranjedal
Ossehaar	Engelgaarde	Zandpol
Weijerswold	Nijstad	Ossehaar
Darperweiden	Echten-Traandijk	Weijerswold
Echten-Traandijk	Panjerd-Veeningen	Darperweiden
Panjerd-Veeningen		Engelgaarde
		Nijstad
		Echten-Traandijk
		Panjerd-Veeningen

Alternatief 1

In alternatief 1 wordt zoveel mogelijk tegemoet gekomen aan het voorkomen van negatieve milieueffecten zoals die in hoofdstuk 5 van het planMER zijn beschreven. Effecten op natuur en archeologische, cultuurhistorische en aardkundige waarden wegen hierbij zwaar.

Alternatief 2

Alternatief 2 is gebaseerd op de huidige uitvoeringsprogramma's en beleidsvoornemens van de Waterschappen. Bovendien wordt met dit alternatief gestreefd naar maximale effectiviteit van waterberging. Dat wil zeggen dat de voorkeur uitgaat naar zoekgebieden waarin op zo weinig mogelijk oppervlak zo veel mogelijk water kan worden geborgen en naar gebieden waar de inrichtingskosten laag zijn.

Alternatief 3

Met alternatief 3 wordt een doorkijk gemaakt naar de verwachte noodzaak voor waterberging na 2050 en wordt geanticipeerd op meer extreme klimaatveranderingen dan het middenscenario van WB21. Daarmee wordt het watersysteem ook na 2050 op orde gehouden. Een aantal van deze gebieden zal pas na 2015 worden ingericht.

2.4 Milieueffecten

Van alle zoekgebieden zijn in het planMER de verwachte milieueffecten beschreven. Uitgangspunt bij de effectbeschrijving is de beschrijving van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling per milieuaspect (beschreven in hoofdstuk 4 van het planMER). Voor de effectbeschrijving zijn per milieuaspect criteria ontwikkeld en de zoekgebieden zijn getoetst aan deze criteria. Daarbij is één van de volgende scores toegekend: zeer negatief (--), negatief (-), , neutraal (o), positief (+), zeer positief (++).

In de hierna volgende tabel wordt een totaaloverzicht gegeven van alle effecten in alle zoekgebieden. In de tabel is tevens aangegeven welke gebieden behoren tot de alternatieven 1, 2 en 3. Gebieden die noodzakelijk zijn voor de bergingsopgave zijn onderstreept.

Tabel 2 Resultaten toetsing milieueffecten volgens het planMER

Zoekgebied	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3	aardkundige waarden	bodemkwaliteit	waterkwaliteit	grondwater	natuurdoeltype	beschermde soorten	landschap	cultuurhistorie	archeologie	landbouwgrond	kapitaalintensive teelten	woon/leefmilieu	recreatie en bedrijvigheid	infrastructuur en risicovolle objecten
Deutlanden	•		•	0	-	0	-	-	--	0	-	--	-	0	-	0	-
Oosterhesselerlanden		•	•	0	-	-	-	--	--	0	-	--	-	0	0	0	-
Dalen-Noord	•		•	0	-	0	-	-	-	0	-	-	-	0	0	0	0
<u>Ossehaar</u>	•	•	•	-	0	0	-	0	0	0	-	--	-	0	0	0	-
<u>Weilerswold</u>	•	•	•	-	-	0	-	0	-	0/-	-	--	-	0	0	0	-
Oranjedal	•		•	-	-	0	-	0	-	-	0	-	--	-	0	0	-
Zandpol	•		•	0	-	0	-	-	0	0	0	--	--	0	0	0	-
<u>Darperweide</u>	•	•	•	0	0	0	-	0	-	0/-	-	--	-	0	0	0	-
Engelgaarde		•	•	0	0	-	-	--	--	0	--	-	-	0	-	-	-
Nijstad		•	•	0	-	-	--	-	--	0/-	0	--	0	0	0	-	-
<u>Traandijk</u>	•	•	•	0	-	-	--	0	-	0/-	--	--	-	0	0	-	-
Panjerd Veeningen	•	•	•	0	-	-	--	--	0	0/-	-	0	-	0	0	0	0

2.5 Mitigerende maatregelen

In de milieueffectrapportage is aangegeven op welke wijze de verwachte effecten kunnen worden beperkt. Dit zijn de “mitigerende maatregelen”. De voorgestelde mitigerende maatregelen zijn in de samenvatting en hoofdstuk 5.9 van de planMER beschreven.

In hoofdstuk 3.3 worden de relevante mitigerende maatregelen per aangewezen bergingsgebied beschreven.

3 Aanwijzing van de zoekgebieden voor waterberging

In het achtergronddocument “De aanwijzing van waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe” behorende bij deze deelstructuurvisie zijn de criteria beschreven op basis waarvan de Provincie de keuze van de zoekgebieden heeft afgewogen. In het achtergronddocument is voor elk zoekgebied beschreven hoe de afweging heeft plaatsgevonden.

In dit hoofdstuk wordt toegelicht hoe de weging van de alternatieven heeft plaats gevonden en welke zoekgebieden voor waterberging door de Provincie worden aangewezen. Tot slot wordt in dit hoofdstuk beschreven op welke wijze rekening wordt gehouden met de in het milieueffectrapport beschreven milieueffecten.

3.1 De weging van de alternatieven

Op basis van beschikbare kennis, beleidsvoornemens en de meest recente hydrologische gegevens zijn in de milieueffectrapportage drie alternatieven samengesteld. Met alle alternatieven kan het watersysteem op orde wordt gebracht en wordt voldaan aan de opgave voor waterberging in 2015.

De Provincie kiest voor alternatief 2 waarbij enkele delen van enkele aan te wijzen gebieden uitgesloten worden van waterberging. Alternatief 2 sluit aan bij de plannen van de waterschappen voor de periode tot 2015. Met dit alternatief kan voldoende waterberging worden gerealiseerd. Alternatief 2 leidt volgens de planMER tot negatieve milieueffecten in Oosterhesselerlanden, Engelgaarde en Nijstad. In alternatief 2 worden zoekgebieden Deutlanden, Dalen-Noord, Oranjedal en Zandpol echter niet aangewezen zodat de in deze gebieden verwachte negatieve effecten niet optreden. De Provincie is van mening dat met inachtneming van de voorgestelde mitigerende maatregelen en de te verwachte (autonome) ontwikkelingen de aanwezige milieuwaarden voldoende kunnen worden beschermd.

In alternatief 1 kan in Reest en Wieden net voldoende waterberging worden gerealiseerd om Meppel te vrijwaren van wateroverlast. Als blijkt dat tijdens de zandwinactiviteiten geen of minder waterberging mogelijk is, dan is onvoldoende bergingscapaciteit beschikbaar zolang de zandwinactiviteiten nog niet zijn afgerond. In Velt en Vecht dienen ter compensatie van Oosterhesselerlanden andere gebieden te worden aangewezen. Daardoor zijn de totale effecten op landschap, milieu en landbouw naar verwachting groter dan voor alleen Oosterhesselerlanden. De voorkeur van de Provincie gaat om deze redenen niet uit naar alternatief 1.

Alternatief 3 omvat voornamelijk in Velt en Vecht aanvullende gebieden die het waterschap op basis van haar nieuwe maatregelenprogramma WB21 voor in de toekomst ruimtelijk zou willen reserveren voor waterberging. Alternatief 3 leidt tot de grootste kans op negatieve milieueffecten. In dit alternatief worden alle zoekgebieden aangewezen, en kunnen dus ook in alle zoekgebieden de verwachte negatieve effecten optreden. De voorkeur van de Provincie gaat niet uit naar dit alternatief, omdat het waterschap de noodzaak van deze gebieden nog niet heeft vastgesteld.

3.2 Beschrijving van de locaties

In onderstaande tabel en op de kaarten 1 tot en met 7 zijn de gebieden weergegeven, die in deze deelstructuurvisie worden aangewezen als bergingsgebied.

Tabel 3 Aanwijzing van zoekgebieden voor waterberging

Gebied	Volume [miljoen m ³]	
Velt en Vecht, afwaterend oppervlak Verlengde Hoogeveense Vaart		
Oosterhesselerlanden, alleen de deelgebieden I en III	2,8	
Velt en Vecht, omgeving Coevorden		
Ossehaar	0,4	
Weijerswold	0,5	
Reest en Wieden		
Darperweiden	1,0	
Engelgaarde, met uitzondering van de voormalige zandwinplas	0,6	
Nijstad	0,3	
Echten-Traandijk	1,4	
Panjerd-Veeningen	0,3	
Totaal	7,3	
	Reest en Wieden	3,6
	Velt en Vecht	3,7

Oosterhesselerlanden

Het zoekgebied Oosterhesselerlanden is globaal gelegen tussen de dorpen Oosterhesselen en Sleen ten noorden van de Verlengde Hoogeveense Vaart. Het grootste deel van het gebied is als grasland in gebruik. De graslanden hebben mede een natuurfunctie.

Ossehaar

Het zoekgebied Ossehaar (=Ossestede) is ten oosten van Coevorden en aan de zuidzijde van het Stieltjeskanaal gesitueerd. De huidige functie in het gebied is landbouw.

Weijerswold

Het zoekgebied Weijerswold ligt ten zuidoosten van Coevorden langs de benedenloop van het Schoonebekerdiep. Het gebied heeft de functie landbouw.

Darperweiden

Het zoekgebied Darperweiden ligt in het dal van de Oude Vaart ten zuidoosten van Havelte. Het huidige grondgebruik is grasland.

Engelgaarde

Het zoekgebied Engelgaarde is gelegen in het noordoosten van de gemeente Meppel tussen de spoorlijn naar Hoogeveen en de Wold Aa. Het gebied rond de zandwinplas en het westelijk deel zijn als bos en natuurgebied ingericht. Het oostelijke deel van het zoekgebied heeft de functie landbouw.

Echten-Traandijk

Het zoekgebied Echten-Traandijk ligt aan de noordzijde van de Hoogeveense Vaart tegenover de oude zandwinplas Panjerd Veeningen. In het oostelijk deel van het zoekgebied is een vergunning afgegeven voor zandwinning. Het huidige grondgebruik is overwegend grasland.

Panjerd-Veeningen

Het zoekgebied Panjerd Veeningen is gelegen tussen de A28 en de Hoogeveensche Vaart ten noorden van Veeningen. Het westelijk deel van het zoekgebied bestaat uit een oude zandwinplas met omringende oeverlanden en is in eigendom bij Het Drentse Landschap. Het oostelijke deel van het zoekgebied heeft een agrarische functie.

Nijstad

Het zoekgebied ligt tussen de Hoogeveensche Vaart en de A28. Het zoekgebied bestaat uit een zandwinplas met daaromheen een oeverzone. In het POP II heeft het gebied de functie zandwinplaats.

3.3 Mitigerende maatregelen

Krachtens artikel 7.26 van de Wet Milieubeheer dient te worden aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met de in het milieueffectrapport beschreven milieueffecten van de activiteit waarop het plan betrekking heeft.

Algemeen

Het planMER adviseert voor enkele gebieden om geen inundatie in het zomerseizoen (15 maart tot 15 juli) te laten plaatsvinden. Deze beleidslijn kan worden gevolgd, wanneer voldoende andere bergingsgebieden beschikbaar zijn, die wel in het zomerseizoen kunnen worden ingezet. Indien dat niet het geval is, moeten de betreffende bergingsgebieden alsnog worden ingezet. Bij de volgorde van inzet wordt dan zo mogelijk rekening gehouden met de aanwezige natuurwaarden (qua aantal en soorten).

Waar mogelijk kunnen gevoelige natuurdoeltypen buiten de begrenzingen van enkele bergingsgebieden worden gehouden. Vanwege de aanwezigheid van beschermde soorten op grond van de Flora- en Faunawet en broedvogels die op de Nederlandse Rode Lijst voorkomen, wordt aanbevolen de inrichting van enkele bergingsgebieden buiten het broedseizoen (half maart tot half augustus) te laten plaatsvinden.

Waar mogelijk kunnen binnen bergingsgebieden hogere delen worden aangebracht die wel droog blijven en die als vluchtplaats kunnen dienen.

Het provinciale beleid ten aanzien van archeologie gaat uit van behoud in situ. Indien in bergingsgebieden archeologische waarden aanwezig zijn of archeologische waarnemingen bekend zijn, dient tijdens de inrichting van dit gebied de graafwerkzaamheden te worden beperkt of dient nader archeologisch onderzoek plaats te vinden naar de werkelijke archeologische waarden. De AMK-terreinen dienen te worden ontzien bij de inrichtingsmaatregelen. Door vroegtijdig inventariserend onderzoek kunnen nog onbekende archeologische waarden in beeld worden gebracht en door planaanpassing en -inpassing voor vernietiging gespaard blijven. Als behoud in situ door planaanpassing of -inpassing niet mogelijk is, dienen de waarden op wetenschappelijke wijze (= volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie) te worden opgegraven.

In het bestemmingsplan dient aangegeven te worden dat de provinciaal archeoloog betrokken wordt in het proces.

In de waterbergingsgebieden wordt water ingelaten dat wellicht een slechtere kwaliteit heeft dan het water wat in het gebied zelf aanwezig is. De kwaliteit van het ingelaten water is niet op voorhand te voorspellen. De negatieve effecten van waterberging voor natuur en landbouw kunnen worden voorkomen door het aanleggen van voorzieningen om het slib af te vangen

tijdens het inlaten van water, zodat de verspreiding van slib over het gehele bergingsgebied kan worden tegengegaan. Monitoring van bodem- en oppervlaktewaterkwaliteit in het gehele gebied is aan te bevelen.

Gebiedsspecifiek

Oosterhesselerlanden

Aanvullend inventariserend onderzoek wordt geadviseerd in verband met potentiële verontreinigingen in gedempte sloten.

Het waterschap is voornemens in Oosterhesselerlanden vasthouden en bergen te combineren (zogenaamde meebewegende berging). Daardoor zal vooral in deelgebied I het gebied deels gevuld zijn met gebiedseigen water voordat water uit de Verlengde Hoogeveensche Vaart of Jongbloedsvaart wordt ingelaten.

Ossehaar

Voorkomen dient te worden dat bij de inrichting van het gebied voor waterberging unieke, (kleinschalige) aardkundige waarden vernietigd worden door bijvoorbeeld grondverzet (afgraven) of aanleggen van nieuwe waterplassen of waterlopen.

Voor het gebied Ossehaar worden initiatieven ontwikkeld om dit gebied in te richten als landschapspark. De functie waterberging wordt in deze ontwikkeling ingepast.

Weijerswold

Vanwege de openheid van het beekdallandschap wordt het gebied als kwetsbaar aangemerkt. Wellicht zijn er mogelijkheden om de identiteit van het landschap versterken door de kaden in te passen in de bestaande structuren.

Voorkomen dient te worden dat bij de inrichting van het gebied voor waterberging unieke, (kleinschalige) aardkundige waarden vernietigd worden door bijvoorbeeld grondverzet (afgraven) of aanleggen van nieuwe waterlopen.

Aanvullend inventariserend onderzoek naar aanwezigheid van bodemverontreinigingen ter plaatse van voormalige locaties voor aardoliewinning wordt in dit gebied geadviseerd.

Darperweiden

Aan de noordelijke rand van het gebied is een archeologische waarneming bekend en zijn hoge verwachtingswaarden aanwezig. Overwogen kan worden om deze waarden buiten het waterbergingsgebied te houden.

Engelgaarde

In het zoekgebied zijn cultuurhistorische waarden aanwezig. Het westelijke deel van het zoekgebied bestaat echter uit bos waardoor de aantasting van de cultuurhistorische waarden beperkt kunnen blijven. In het oostelijke deel van het zoekgebied kan gebruik worden gemaakt van bestaande kades en wegen.

Water in het bos in elk jaargetijde levert verslemping van de bodem op, die langdurig kan zijn en leidt tot boomsterfte. Als verslemping tengevolge van waterberging leidt tot bomensterfte en dus tot verbreken/niet nakomen van het CO₂ - contract wordt de gemeente geconfronteerd met een boete. Alternatief is om na te gaan of vervanging door andere boomsoorten die wel tegen verslemping kunnen een oplossing biedt. Waterschap Reest en Wieden ziet in Engelgaarden mogelijkheden voor beekherstel. Daarbij worden ondermeer kades achteruit gelegd. Dit leidt tot een betere af- en ontwatering in met name de zomerperiode. Dit kan de aanwezige bosbeplanting ten goede komen.

Nijstad

In verband met het risico op bodemverontreiniging ter plaatse van installaties is aanvullend onderzoek voorafgaande aan de inrichting van het gebied te overwegen.

Aanvullend onderzoek dient uit te wijzen of waterberging in de zandwinplas mogelijk is tijdens de zandwinactiviteit. Onderzoek heeft uitgewezen dat waterberging in de plas effecten heeft op de grondwaterstanden in de omgeving. Deze effecten worden beperkt door de bodem van de plas te bedekken met afdichtend materiaal zoals keileem. De effectiviteit van de afdichting dient met een zekere regelmaat getoetst te worden. De effectiviteit van de afdichting van de plas is bepalend voor de hoeveelheid kuubs die in het zoekgebied kan worden geborgen. Wellicht kan een win-win-situatie gecreëerd worden door middels afdichting en hogere plaspeilen tevens te bewerkstelligen dat de drainerende werking van de plas op de omgeving afneemt.

Echten-Traandijk

In het gebied zijn cultuurhistorische waarden aanwezig. Bij de inrichting kunnen kades worden gebruikt om de cultuurhistorische waarden te behouden of te versterken. Bovendien zullen de meeste kades naar verwachting in de buurt van bestaande wegen, kades en bebouwing worden aangelegd.

De effecten van eventuele bodemverontreinigingen worden voorkomen omdat de boerenerven en de NAM-locatie buiten het bergingsgebied blijven.

Aanvullend onderzoek dient uit te wijzen of waterberging in de zandwinplas mogelijk is tijdens de zandwinactiviteit. De effecten van waterberging in de plas op de grondwaterstanden in de omgeving worden beperkt door de bodem van de plas te bedekken met afdichtend materiaal zoals bijvoorbeeld keileem. De effectiviteit van de afdichting dient met een zekere regelmaat getoetst te worden. De effectiviteit van de afdichting van de plas is bepalend voor de hoeveelheid kuubs die in de zandwinplas kan worden geborgen. Daarnaast wordt voor de waterberging in de zandwinplas aanbevolen een kwelsloot aan te leggen. Wellicht kan een win-win-situatie gecreëerd worden door middels afdichting en hogere plaspeilen tevens te bewerkstelligen dat aan de oostzijde de drainerende werking van de plas op de omgeving afneemt en aan de westzijde de kweldruk op de omgeving afneemt.

Panjerd-Veeningen

Voorafgaande aan de inrichting is aanvullend onderzoek naar mogelijke bodemverontreinigingen ten gevolge van de voormalige zandwinactiviteiten te overwegen.

Het Drentse Landschap is van mening dat waterberging te combineren is met de beheersplannen die zij voor dit gebied heeft opgesteld.

4 De beschermingsaspecten

Op 26 juni 2008 heeft het College van Provinciale Staten de notitie Invoering Wet ruimtelijke ordening vastgesteld. In deze notitie is aangegeven dat de Provincie alle gebieden die op de POP-kaart zijn aangeduid als waterberging en alle gebieden die in deze deelstructuurvisie worden aangewezen als bergingsgebied, worden aangemerkt als zijnde provinciaal belang.

De op de kaart aangegeven gebieden voor waterberging hebben naast een hoofdfunctie zoals landbouw- of natuur tevens de functie “Bergingsgebied”. Bergingsgebieden worden ingezet als overloopgebied voor water in tijden van extreme neerslag met als doel het voorkomen van grootschalige wateroverlast vanuit het watersysteem. Waterbergingsgebieden zijn onderdeel van het waterhuishoudkundig systeem. Het waterschap is uiteindelijk verantwoordelijk voor de inzet van bergingsgebieden.

De bescherming van de op de kaart aangegeven waterbergingsgebieden is gericht op het behouden van de bergingscapaciteit zodat deze gebieden voor deze functie bruikbaar blijven in de toekomst. In de aangewezen bergingsgebieden zijn kapitaalintensieve functies, zoals bebouwing of recreatie, ongewenst, tenzij de bergingscapaciteit gehandhaafd blijft, geen schade optreedt aan deze functies bij inundatie van het gebied en geen beperkingen ontstaan voor de inzetbaarheid van het bergingsgebied voor waterberging.

Zolang de waterbergingsgebieden nog niet formeel in het bestemmingsplan zijn vastgelegd en door het waterschap zijn ingericht, verzoekt de Provincie de gemeente niet toe te staan dat wijzigingen in het gebruik en het verrichten van ingrepen, die strijdig zijn met het gebruik als waterbergingsgebied worden uitgevoerd,.

Wanneer wijziging van het bestemmingsplan op korte termijn niet aan de orde is, verzoekt de Provincie de betreffende gemeenten uiterlijk in 2010 de aangewezen bergingsgebieden op te nemen in een gemeentelijke structuurvisie. Tevens vraagt de Provincie aan de betreffende gemeenten om zo spoedig mogelijk op grond van artikel 3.7 Wro een voorbereidingsbesluit te nemen.

5 Verwezenlijkingsparagraaf

Met ingang van 1 juli 2008 is de Wet ruimtelijke ordening van kracht. Als gevolg van artikel 9.1.2 van de Invoeringswet wet ruimtelijke ordening wordt het streekplan (in Drenthe het POP II) gelijkgesteld met een structuurvisie als bedoeld in artikel 2.2 Wro. Dit betekent dat de juridische status van het POP II is gereduceerd tot een beleidsvisie op hoofdlijnen met alleen een intern bindende werking. De verplichte doorwerking van het POP II in gemeentelijke bestemmingsplannen is vervallen. De wet vereist daarom dat een structuurvisie ingaat op de wijze waarop het voorgenomen beleid wordt verwezenlijkt (verwezenlijkingsparagraaf).

In de door PS op 26 juni 2008 vastgestelde notitie Invoering Wet ruimtelijke ordening is de relatie tussen ontwikkelingen in het landelijke gebied en de gebieden die op de POP-kaart zijn aangeduid als waterberging, dan wel “gebieden die nog worden uitgewerkt voor waterberging” aangemerkt als zijnde provinciaal belang.

In deze deelstructuurvisie zijn de buitengrenzen van de waterbergingsgebieden aangegeven. De waterschappen en de gemeenten bepalen in overleg met alle betrokkenen uiteindelijk de exacte begrenzing van de waterbergingsgebieden en de bijbehorende inrichtingsmaatregelen. De landbouwkundige en ecologische waarden in een waterbergingsgebied zijn medebepalend voor de inrichting en het gebruik.

Het waterschap neemt de aanwijzing van de waterbergingsgebieden over in het eerstvolgende beheersplan. De betreffende gemeenten nemen de aanwijzing van de waterbergingsgebieden over in een structuurvisie. De gemeenten koppelen de herziening van het bestemmingsplan aan het inrichtingsplan voor de waterbergingsgebieden.

Voordat de waterbergingsgebieden in het bestemmingsplan worden opgenomen, dient een schaderegeling te zijn opgesteld. Inmiddels is een schaderegeling door de waterschappen vastgesteld.

Het waterschap stelt voor de definitieve inrichting en de inrichtingsmaatregelen een inrichtingsplan op. Het waterschap verzoekt de gemeente vervolgens om op basis van het inrichtingsplan de bergingsgebieden vast te leggen in het bestemmingsplan.

De gemeenten leggen de exacte begrenzing van de waterbergingsgebieden en de bijbehorende inrichtingsmaatregelen vast in het bestemmingsplan, waartegen door iedereen zienswijzen ingediend kunnen worden.

Na de herziening van het bestemmingsplan richten de waterschappen de aangewezen gebieden in en nemen vervolgens de inrichtingsmaatregelen op in de legger. Het waterschap legt het inrichtingsplan en de legger ter inzage.

Zolang de waterbergingsgebieden nog niet formeel in het bestemmingsplan zijn vastgelegd, zijn wijzigingen in het gebruik en het verrichten van ingrepen, die strijdig zijn met het gebruik als waterbergingsgebied, ongewenst. De Provincie vraagt daarom aan de betreffende gemeenten om, wanneer wijziging van het bestemmingsplan op korte termijn nog niet aan de orde is, uiterlijk in 2010 de toekomstige waterbergingsgebieden op te nemen in een structuurvisie. Tevens vraagt de Provincie aan de betreffende gemeenten om zo spoedig mogelijk op grond van artikel 3.7 Wro voorbereidingsbesluiten te nemen. Daarmee wordt voorkomen, dat een gebied minder geschikt wordt voor de waterbergingsfunctie.

De voorwaarden, die aan het gebruik van de waterbergingsgebieden moeten worden gesteld, worden in het beheersplan van het waterschap en het bestemmingsplan van de gemeente

opgenomen. Zonodig werken het waterschap en de betreffende gemeente de voorwaarden verder uit.

Hoewel de aanwijzing van waterbergingsgebieden een onderwerp van provinciaal belang betreft, is de Provincie van mening dat de verantwoordelijkheid voor de aanpassing van de bestemmingsplannen en de inrichting van de bergingsgebieden bij de gemeenten en de waterschappen ligt. De Provincie acht het van groot belang dat zo spoedig mogelijk in samenwerking met de waterschappen en in goed overleg met de betreffende gemeenten inrichtingsplannen voor de bergingsgebieden worden opgesteld en afspraken worden gemaakt over de aanpassing van de bestemmingsplannen en eventueel het nemen van voorbereidingsbesluiten.

6 Betrokkenheid burgers, maatschappelijke organisaties en mede-overheden

Met ingang van 1 juli 2008 is de nieuwe Wet ruimtelijke ordening van kracht. Tengevolge daarvan is de juridische status van het POP II gelijkgesteld aan die van de structuurvisie. De vaststelling van het oorspronkelijke uitwerkingsopdracht in het POP II kan bijgevolg niet meer plaatsvinden op basis van de (oude) WRO. De vaststellingsprocedure zal moeten voldoen aan de eisen die de nieuwe Wro/Bro daaraan stellen. De wet vereist daarom ook dat een structuurvisie ingaat op de wijze waarop burgers en maatschappelijke organisaties bij de voorbereiding zijn betrokken. Verder is in de Code Interbestuurlijke Verhoudingen als omgangsregel tussen overheden afgesproken dat overheden elkaar betrekken bij nieuw beleid dat voor hen van belang is door elkaar te informeren op een tijdstip dat beleidsvoornemens nog kunnen worden aangepast.

In het najaar van 2005 is door de waterschappen Reest en Wieden en Velt en Vecht de wateropgave berekend. De resultaten hiervan zijn vastgesteld in het Regionaal Bestuurlijk Overleg (RBO) voor Rijn-Oost. In dit RBO hebben bestuurders van provincies, waterschappen en gemeenten zitting.

Ter voorbereiding van de Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft waterschap Reest en Wieden in het najaar van 2006 zogenaamde werkateliers georganiseerd voor de betrokken maatschappelijke organisaties en overheden. Het Algemeen Bestuur van Waterschap Reest en Wieden heeft op 30 januari 2007 ingestemd met het advies "Bouwstenen Wateropgave" aan de Provincie Drenthe.

Waterschap Velt en Vecht heeft op basis van studies en expert-judgement een eerste selectie van geschikte locaties voor berging en vasthouden van water opgesteld. Deze selectie is ingebracht in workshops met maatschappelijke organisaties, betrokken gemeenten en enkele belanghebbenden in het najaar van 2006.

De voorstellen uit de werkateliers en workshops hebben geleid tot de selectie van zoekgebieden voor waterberging in de Notitie Reikwijdte en Detailniveau. De bevindingen uit de werkateliers en workshops zijn teruggekoppeld met de maatschappelijke organisaties en mede-overheden. In mei 2007 is de RD-notitie vastgesteld door GS. De RD-notitie is aan alle maatschappelijke organisaties en mede-overheden gestuurd.

In de zomer van 2007 heeft de Provincie een brochure verzonden naar alle belanghebbenden (eigenaren van grond en opstallen) in de zoekgebieden voor waterberging zoals gepresenteerd in de notitie Reikwijdte en Detailniveau. Provincie en waterschappen hebben in het najaar van 2007 consultatieavonden georganiseerd voor alle belanghebbenden. Uit deze gesprekken is naar voren gekomen welke zoekgebieden of delen hiervan geschikt en welke gebieden minder geschikt voor waterberging worden geacht. Tevens is geïnventariseerd welke knelpunten kunnen optreden in de uitoefening van de bestaande functies na aanwijzing en inzet van waterbergingsgebieden. De bevindingen van deze gesprekken hebben er toe geleid dat (delen van) zoekgebieden zijn afgevallen. Tevens hebben provincie en waterschappen een algemene informatieavond georganiseerd voor alle belangstellenden. Tijdens de consultatie- en informatieavonden was er gelegenheid tot het stellen van schriftelijke vragen. Al deze vragen zijn schriftelijk beantwoord in een antwoordnotitie. Deze antwoordnotitie is naar alle belanghebbenden toegestuurd.

In het voorjaar van 2008 hebben LTO, Provincie en waterschappen een tweetal informatiedagen georganiseerd voor het beantwoorden van vragen over verschillende vormen van schade die kunnen optreden bij aanwijzing en gebruik van de bergingsgebieden.

Kaarten

Kaart 1 Aan te wijzen zoekgebieden waterberging

Kaart 2 Oosterhesselerlanden

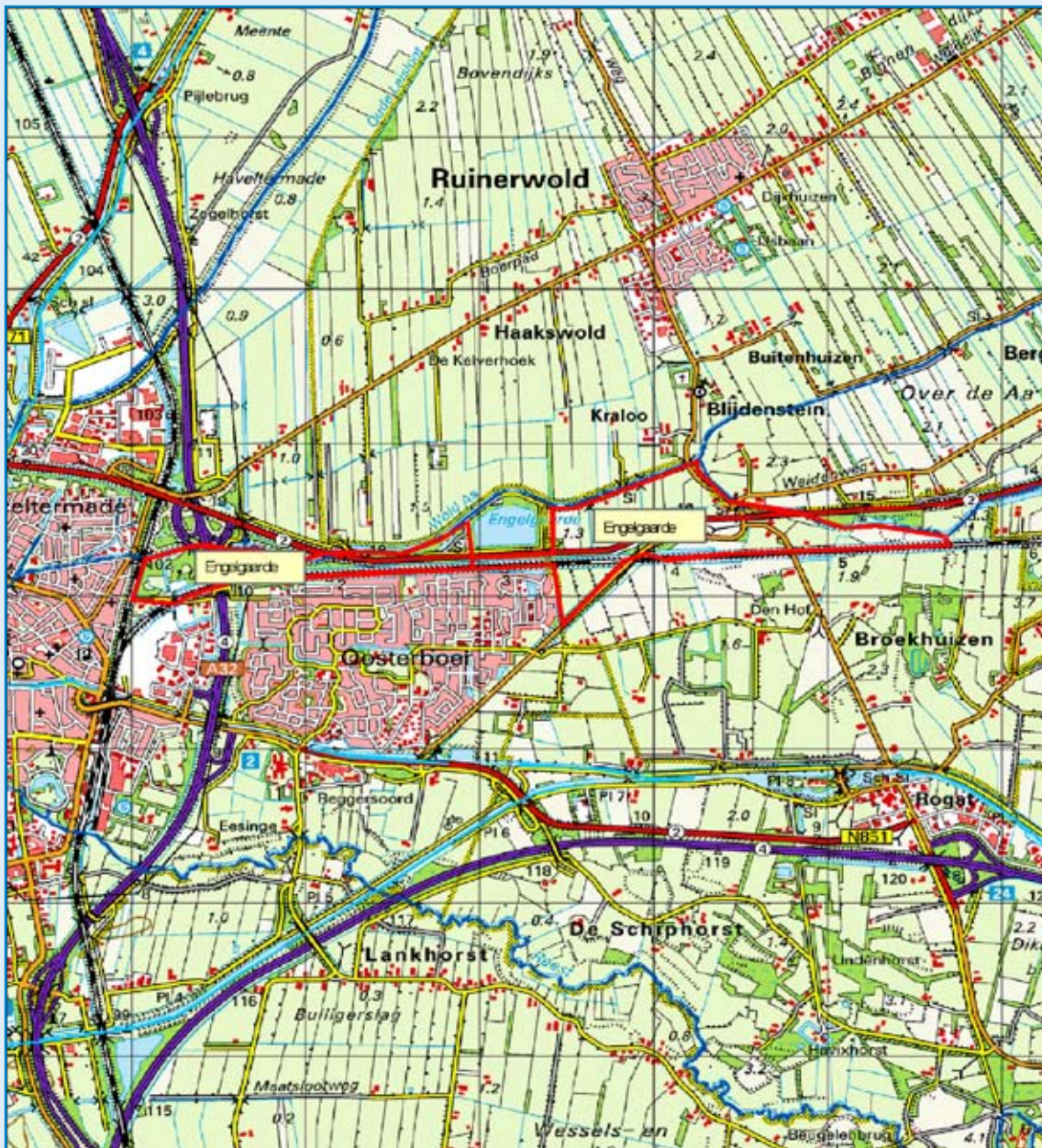
Kaart 3 Ossehaar en Weijerswold

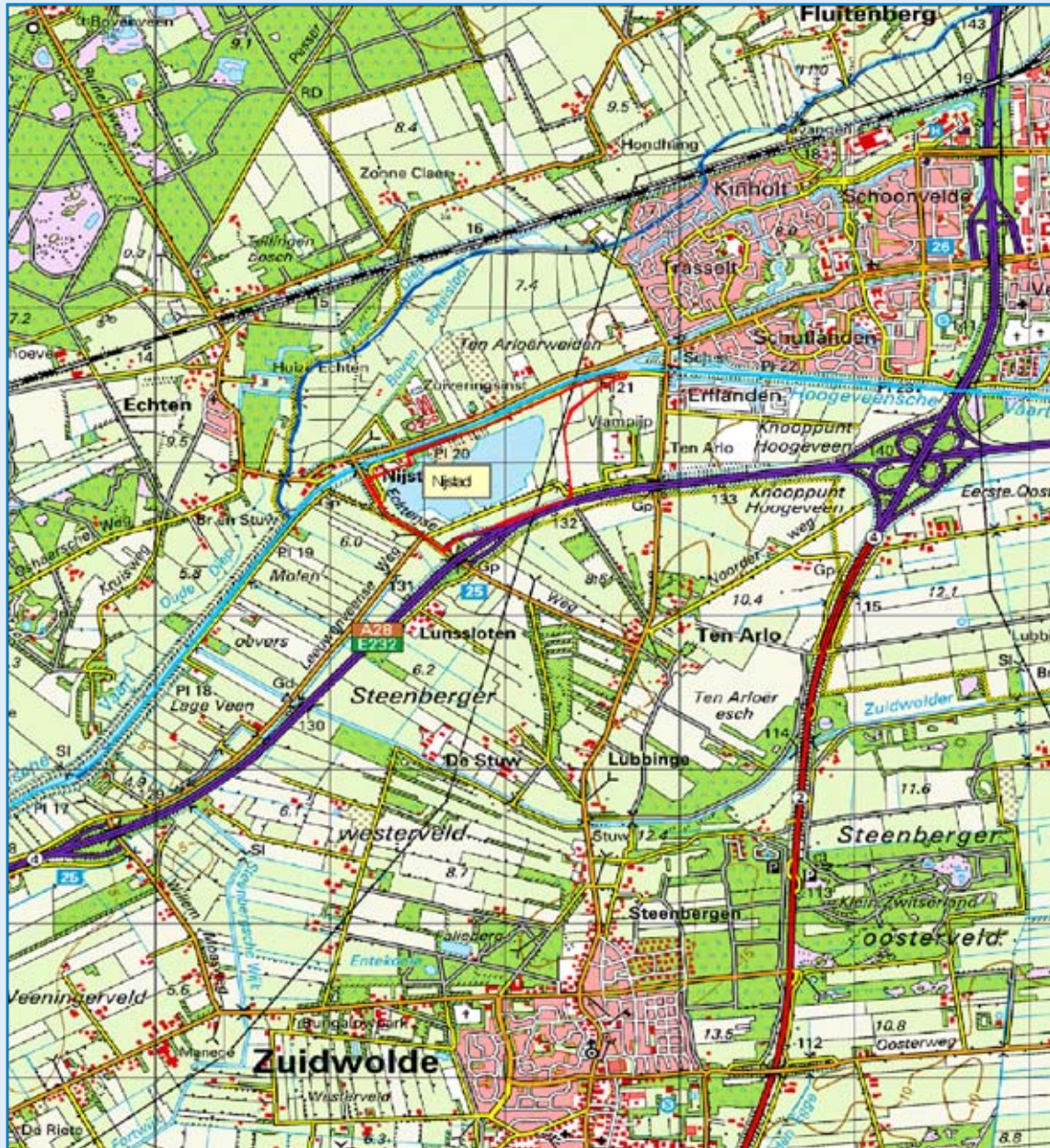
Kaart 4 Darperweiden

Kaart 5 Engelgaarde

Kaart 6 Nijstad

Kaart 7 Panjerd-Veeningen en Echten-Traandijk

